

Пауль Целан. «Фуга смерті».

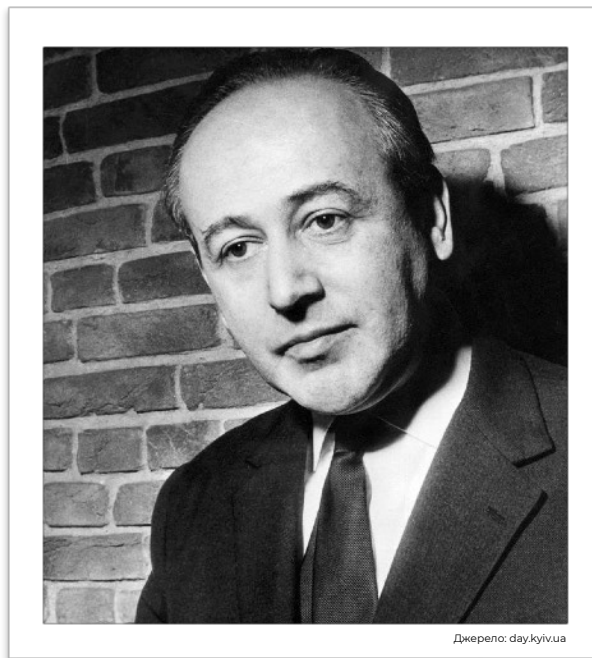
Віхи життя й творчості Пауля Целана

Словничок до теми:

Верлібр — неримований нерівнонаголошений вірш.

Фуга — це форма поліфонічного твору, що імітує розкриття однієї або кількох тем різними голосами, у різних варіаціях.

Magnum opus — головний, визначний твір автора.

Джерело: daykyiv.ua

Пауль Целан (Пауль Лео Анчель) (1920–1970)

Німецькомовний поет із єврейським корінням. Народився в тогочасному румунському місті Чернівці, що наразі є обласним центром в Україні.

Творчість набула популярності у повоєнні роки, після виходу збірки «Пісок із урн», до якої увійшла «Фуга смерті».

Мав значний вплив на європейську поезію 40–70-х рр. XX століття. Був номінований на Нобелівську премію з літератури в 1969 році.

Покінчив життя самогубством, стрибнувши з моста в р. Сена (м. Париж, Франція).

«Фуга смерті»

Паспорт твору:

Рік написання: 1944–1945.

Збірка: «Пісок із урн».

Форма твору: верлібр.

Композиція: 36 рядків, що поділяються на 4 частини, кожна з яких починається словами «Чорне молоко світання» (переклад М. Бажана) / «Чорне молозиво ранку» (переклад В. Стуса).

Тема: трагедія народів у роки Голокосту, концтабори, зло, доля двох народів — німецького та єврейського.

Ідея: Голокост є катастрофою для обох народів: єврейського та німецького.

Персонажі: узагальнене «ми», чоловік із блакитними очима, Маргарита, Суламіф.

Особливості твору:

- відтворення кількох голосів як ознака фуги;
- нестача пунктуаційних знаків;
- оксюморон: «чорне молоко»;
- наявність анафори: «чорне молоко», «ми п'ємо»;
- використання метафор: «копаєм могилу в повітрі», «зі зміями грає»;
- посилання на Старий Завіт: «молоко», яке Бог обіцяє Мойсею, образ Суламіф.

Цікаво знати!

Цитата з твору «...смерть це з Німеччини автор» стала афоризмом у німецькій мові й досі використовується під час опису подій Другої світової війни.

Цікаво дослідити!

Йоганн Себастьян Бах — відомий німецький композитор, який працював у жанрі фуги. Прослухати його твори, серед яких — «Фуга ре мінор», можна тут:

У 2020 році відзначили 100 років від дня народження Пауля Целана. У зв'язку із цим в Україні відбулася низка заходів, присвячених життю та творчості поета. Матеріали цих подій ви можете знайти, перейшовши за QR-кодом:

Завдання для допитливих:

Перекладач Петро Рихло підготував низку нових перекладів Пауля Целана українською мовою. Один із них — «Фуга смерті».

Ознайомтеся, будь ласка, з текстами твору в перекладі М. Бажана та П. Рихла. Порівняйте їх. Який, на вашу думку, є більш вдалим із точки зору відтворення образів, створення атмосфери концтабору?

Обидва переклади можна віднайти за QR-кодом:

Завдання для знавців німецької мови:

Порівняйте, будь ласка, переклади з оригіналом твору. Чи вдалося перекладачам відтворити українською мовою всі образи, символи поезії Целана?